WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807 4-0237 Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 91. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 91. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 11, 1952. VOL. LX

СУД ПІДТРИМУЄ УРЯДОВЕ ЗАХОПЛЕННЯ СТАЛЕВОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ

Вашингтон. — Більші сталеві підприємства, а саме Бетлегем Стил Корпорейшен, Рипоблик і Йонгстави Шіт енд Тюб Корпорейшен, вже почали правничий спротив проти захоплення сталевої промисловости президентом у посідання уряду і зголосили до Федерального Дистриктового суду позов з домаганням уневажнити зарядження президента і повернути підприємствам їхні фабрики. Цей позов вважають за перший правничий крок проти цього історичного поступку Трумана, бо це перший раз трапляється, що президент, покликуючися на свої конституційні права, а не на якийсь спеціяльний закон, перебрав під керівництво уряду приватні підприємства. Суддя, Александер Галцоф, вислухавши, упродовж двох годин і двадцяти мінут, відкинув позов, заявляючи, що він не має права уневажнювати наказів президента Злучених Держав, а якщо підприємства, внаслідок зарядження президента, потерпіли б яку шкоду, то вони можуть процесувати уряд на зворот страт тоді, коли докажуть, що шкода була зроблена.

Одначе президент не ждав аж підприємства зажадають від нього правничого виправдання на його зарядження, тільки передав Конгресові послання з повідомленням про те, що він зробив і обіцяв співпрацю з Конгресом на випадок, коли б треба було ухвалити законні правила для орудування підприємствами урядом.

Інші важливіші події, зв'язані з захопленням сталевих підприємств, такі: д-р Джан Р. Стілман, діючий директор мобілізації, зустрінувся з представниками юнії сталеварних робітників і шости більших сталевих підприємств, щоб обговорити з ними заключення контракту. Юнія сталеварників закликала на зібрання в п'ятницю свою комісію політики платень, одначе не повідомила, яка ціль зібрання. Рада Стабілізації Платень, голосами представників публіки і робітників, а проти голосів групи промисловців, прийняла до відома заключення контракту між сталевим підприємством Кайзера з Каліфорнії і юнією сталеварників, відділ якої в його роботнях нараховує 5,000 членів. Умови прийнято такі, які проголосила Рада Стабілізації Платень 30 березня. Контракт підписано на 18 місяців. Чарлз Сойєр, секретар торгівлі, що має нагляд над підприємствами на доручення президента, каже, що керівники підприємств обіцяли підняти працю в сталеварнях негайно, на скільки тільки чисто механічні справи не стоятимуть на перешкоді.

СИМВОЛ ДЕРЖАВИ

Американський державний прапор високо повіває над входом до великого сталевого заводу в Питсбурґу. Його піднесено на машт негайно після того, як президент Труман рішив підпорядкувати стальну індустрію державному урядові, щоб не допустити до страйку, який завдав би великих втрат обороні і господарству.

ПОЛІЦІЙНО-ЦИВІЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ В БОЛІВІЇ

Ля Паз, столиця Болівії. — Досі згинуло 18 осіб, а біля 60 ранено в битвах на вулицях столиці, що ними почалася в середу ранком революція проти уряду, очолюваного генералом Уго Балівіяном. Революцію веде партія Красвого Революційного Руху під проводом Віктора Паз Естенсоро, який перебуває на вигнанні в Аргентині, і генерала Антоніо Селеме, що був міністром внутрішніх справ в теперішнім уряді Балівіяна. Перші звідомлення твердили, що революцію переведено вдало впродовж неповної півтори години. Крім самих партійців Красвого Революційного Руху приєдналася до неї ще й столична поліція. Пізніші звідомлення виявили, що вірні урядові частини підтримали дотеперішній військовий режим і тому повстало замішання, серед якого вже падуть жертви. — Болівія має 12,000 армії, а окремо 8,000 поліції. У столиці є спеціяльна поліція кількістю коло 3,000 людей. Теперішній режим прийшов до влади насиллям при допомозі війська, коли в травні 1951 р. загальне голосування не дало абсолютної більшости жадній партії, хоч Партія Красвого Революційного Руху дістала найбільше число, бо 54,000 на всіх 120,000 відданих голосів. Ген. Сілес сказав репортерам, що революція це наскрізь демократичний рух, без жадних зв'язків з міжнародним комунізмом. Д-р Естенсоро, що перебуває в Буенос Айрес, попереджає, що революція законна і що він обійме владу в Ля Паз за кілька днів.

МОЖЛИВИЙ НАСТУПНИК ГЕН. АЙЗЕНГАВЕРА

Ген. Метью Ріджвей після свого недавного повороту до Токіо з відвідин на фронті в Кореї. У Вашингтоні його вважається за одного з найповажніших кандидатів на наступника ген. Двайта Айзенгавера на пості головного команданта збройних сил країн Атлантійського Пакту в Европі.

РІДЖВЕЙ КАНДИДАТ НА НАСТУПНИКА АЙЗЕНГАВЕРА

Вашингтон. — Аліянтського команданта на Далекому Сході, ген. Метью Ріджвея називається тут в офіційних колах як найбільш правдоподібного кандидата на наступника ген. Двайта Айзенгавера на пості головного команданта збройних сил країн Північно-Атлантійського Пакту. Ген. Айзенгавер мав би залишити цей пост вже в найближчому часі та вернутись до Злучених Держав, щоб взяти участь в кампанії вибору президента країни, на якого він сам є одним з республіканських кандидатів. В останніх днях подано неофіціяльну вістку, що ген. Айзенгавер вже мав звернутися до президента Трумана, прохаючи звільнити його з військового посту. Сьогодні президент Труман виясить цю справу на пресовій конференції. В Пентагоні вважають, що ген. Ріджвей, як кандидат на наступника ген. Айзенгавера, має сильну підтримку не тільки з боку об'єднаних шефів штабів збройних сил, але також державного департаменту. На це складається багато причин. Насамперед, ген. Ріджвей, як попередній бойовий командант на фронті в Кореї і опісля шеф збройних сил на Далекому Сході та аліянтський головний командант, має відповідну рангу і відповідний досвід, щоб могти зайняти місце ген. Айзенгавера. Це важливе вже хоч би тому, що аліянтський головний командант в Европі має давати накази іншим аліянтським високим старшинам, як британський фільд маршал вайкаунт Монгомері та інші. Крім того, після підписання та ратифікації мирового договору з Японією, там головне місце займе американський цивільний представник, а ролі військового команданта буде зменшена. Теж сподіються, що призначення ген. Ріджвея наступником ген. Айзенгавера приняли б без будь-яких застережень інші члени Атлантійського Пакту.

Тільки 220 чужинців вступило до американської армії в Европі

Гайдельберґ, Німеччина. — З поінформованих джерел тут заявляють, що впродовж одного року тільки 220 чужинців-скитальців вступило в американську армію, хоча Конгрес дозволив на звербування 12,500. Після цієї ухвали Конгресу минулого року, багато американських військових і цивільних представників вважали, що молоді втікачі зголошуватимуться т и с я ч а м и. Представник американського командування в Европі дав таке вияснення теперішнього стану в цій справі: Від ухвалення закону зголосилось всіх 5000 молодих втікачів з одинадцяти східно-европейських країн, які виявили готовість скористати з того закону. Проте, коло 1,000 зголошених не з'явилися на заклик до перевірки, 750 інших були поза рамками дозволеного віку (18—35), або не відповідали іншим вимогам, а 1,500 не перейшло лікарської комісії. На полагодження очікує ще 1,100 зголошень і приблизно по 180 нових напливає кожного місяця.

СОВЄТИ ВІДПОВІЛИ АЛІЯНТАМ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ

Вашингтон. — Державний департамент повідомив, що американський, британський і французький представники в Москві одержали вчора совєтську відповідь на західні ноти в справі Німеччини. Совєтську відповідь передав західним амбасадорам або їх заступникам совєтський міністер закордонних справ Андрей Вишинський. — Представник державного департаменту поінформував, що з амбасади з Москви отримано тільки вістку, що Совєти передали таку ноту та що вона відноситься до совєтських пропозицій в справі Німеччини, переданих аліянтам в дні 10-го березня. Повного тексту останньої совєтської ноти у Вашингтоні ще не одержано, бо її ще перекладається на англійську мову. Москва в своїй попередній ноті пропонувала об'єднання Німеччини як базу для переговорів в справі мирового договору, але не вияснила, як вона собі це об'єднання уявляє. — Рівночасно Кремль запропонував, що така об'єднана Німеччина мала б право на власне зброєння без будь-яких обмежень. Аліянти в своїй ноті погодилися принципово на об'єднання Німеччини, але під умовою, що воно буде довершене на базі вільних виборів під наглядом Об'єднаних Націй. — Натомість вони відкинули совєтські пропозиції щодо безконтрольного зброєння Німеччини, вважаючи, що це було б „кроком назад" та поворотом до европейського мілітаризму.

Без змін на переговорах в Кореї

Токіо. — На переговорах з Панмунджомом в справі перемир'я в Кореї теж вчора не зайшли жадні суттєві зміни, що заповідали б будь-яку розв'язку теперішніх суперечностей. Комуністи запропонували і аліянти погодилися, щоб розмови в спірних справах щодо контролі виконання постанов перемир'я, будови аеродромів на території Північної Кореї під час перемир'я і виміни полонених перенести знову на „нищий рівень" та передати їх штабовим старшинам, замість обговорювати їх в комітетах чи на спільних сесіях. На вчорашніх нарадах комуністи знову відчитали довгу заяву, стверджуючи, що вони не можуть відступити від свого домагання, щоб совєтський представник належав до невтральної комісії, яка мала б перевірювати виконання постанов перемир'я після його підписання, як теж ніколи не зрезигнують зі свого „права" на будову аеродромів в Північній Кореї під час перемир'я. Аліянти теж погодилися на комуністичну пропозицію, щоб справу контролі і аеродромів обговорювати спільно, попередивши, раніше, що вони в жадному разі не погодяться на такий „компроміс", щоб за евентуальне відступлення червоних від домагання совєтської участи в контролі погодитись на будову аеродромів, вважаючи, що це була б виміна „нічого за щось".

Палата обтяла п'ять більйонів з військового бюджету

Вашингтон. — Палата Репрезентантів ухвалила обтяти $4,714,845,216 з бюджету департаменту оборони, призначуючи на це тільки $46,-207,177,554 на скарбовий рік, що починається з 1. липня поточного року і триватиме до 30. червня 1953 р. Бюджетове Бюро вимагало на озброєння в тому часі $50,921,022,770. Та, не зважаючи на точні цифри, Палата зажадала, щоб видаток на озброєння не перевищав 46 більйонів впродовж наступного бюджетового року. Заки прийшло до голосування, в палаті виголошувано бурхливі промови впродовж трьох днів. Завзятий спротив проти видатків виявили республіканці, а до них приєдналися південні демократи.

В Конгресі знову пригадали народовбивство в Україні

Вашингтон. — В конгресовому Рекорді з 1-го квітня ц. р. записано один виступ кошнього американського амбасадора в Польщі, Артура Бліса Лейна, в справі комуністичного народовбивства в поодиноких країнах, при чому окремо згадано Україну та масові могили у Вінниці. Амбасадор Бліс Лейн м. ін. говорив: „Недавні страшні відкриття, що багато з наших людей — взятих в полон червоними в Кореї — знайдено вбитими з зв'язаними назад руками, було, здається, несподіванкою для американського загалу. Проте, це відкриття, хоч як воно жахливе, не могло заскочити тих, що знають методи комуністів, без різниці чи це росіяни, китайці чи північні корейці. Масакри понад 4,500 польських старшин в Катинському лісі в квітні 1940 р. та понад 18,000 українських селян у Вінниці в Україні в рр 1937-1940, при чому вбитих теж знайдено із зв'язаними за їх спинами руками, були примарною перестогою для нас відносно того, чого ми можемо у війні з комуністами сподіватися. Катинська масакра, подібно як і масакра наших вояків в Кореї, без уваги на кількість вбитих, виявляє ще виразніше від цинічного сміху Вишинського комуністичні методи. Комуністичні злочини в Катині, Вінниці і Кореї виразно виявляють тепер наївність колишньої віри нашого уряду в добрі інтенції Совєтів чи то відносно Польщі, чи України або Злучених Держав.

Форд платить винахідникові 9,250,000 дол.

Ню Йорк. — Кілька років назад британський ірляндець, Гері Ферґусон, що має тепер 65 років, позвав був перед суд предсідника Форд Мотор Компані, Форда 2-гого, вимагаючи для себе 341,600,000 долярів. Позовник заявив, що компанія Форда використала в своїй продукції його винахід, а саме спеціяльний гідравлічний прилад для причеплювання до трактора різного хліборобського знаряддя. Розгляд справи провадився в Федеральному Окружному Суді, від 1948 р. й ця справа вважалася найвидатнішою щодо висоти суми. Тепер дві сторони договорилися між собою і позовник відкликав в суді свій позов. Він бо погодився на суму в понад дев'ять мільйонів, яку йому добровільно виплатить компанія Форда. З свого боку компанія Форда має впровадити деякі зміни в конструкції продукованого нею трактора — модель 8 Н.

Ґруневалд засуджений палатою за непослух

Вашингтон. — Загадковий голяндець, Генрі В. Ґруневалд, який добився великих впливів серед податкових урядовців до тієї міри, що кількома наворотами відмовився зізнавати перед конґресовими слідчими комісіями, попався остаточно під засуд Палати Репрезентантів, яка одноголосно признала його винуватим непослуху Конґресові. Про нього відомо, що він був замішаний в різні податкові скандали, одначе досі не доказано йому нічого каригідного крім непослуху Конґресові у п'яти випадках. Тепер він має бути поставлений перед суд, щоб дістати належну кару за непослух владі.

Секретар фльоти за більшу допомогу для Чан Кай-Ші

Вашингтон. — Секретар фльоти, Дан А. Кімбал зажадав уп'ятеро більшої військової американської допомоги для збройних сил китайських націоналістів під проводом Чан Кай-Ші, ніж вона була досі. ЗДА втримують 400 військових дорадників в вишколі армії Чан Кай-Ші на Формозі, а Кімбал каже, що це замало. Він повернувся щойно з відвідин Далекого Сходу і сказав кореспондентам на конференції в Пентагоні, що китайська націоналістична армія зовсім добре пописується на вправах як на суші так і в повітрі, тільки що вона не має досить офіцерів для ведення більшого вишколу. Він теж сказав, що теперішня американська політика невтральности супроти Формози буде предметом обговорення, якщо прийде до заключення перемир'я в Кореї.

Нові торговельні договори в Москві

Москва. — Продовжуючи на два дні Міжнародну Економічну Конференцію, щоб дати можливість заключити численні приватні договори після того, як Совєти проголосили, що вони разом з комуністичним Китаєм та своїми европейськими сателітами готові збільшити свою закордонну торгівлю з Заходом до суми 20,000,000,000 долярів у найближчих двох-трьох роках. — Совєти і Китай заключили кілька торговельних договорів. Британські приватні представники, які заключили торговельний договір з Китаєм на виміну товарів на суму 28 більйонів долярів, заявили, що подібний договір хочуть мати також з Совєтами, які мали б купувати англійські текстилії. Між іншими договорами, Совєти мають продати Пакистанові 100,000 тон півфабрикату сталі за пакистанську бавовну або в виміну за юту.

Арешти совєтських шпигунів в Швеції

Стокгольм. — Шведська поліція продовжує арештування членів місцевої комуністичної п'ятої колони, які вели широку шпигунську акцію в користь Совєтського Союзу. Акція подібна до тої, яку впродовж минулих кількох років виявлено в Злучених Державах. Комуністична партія, що вербувала своїх членів всілякими забріханими гаслами, мала головне завдання вести підривну роботу в країні та збирати військові інформації для совєтської розвідки. Деякі обдурені початково жертви тої п'ятиколонної роботи пізналися на її суті та дали відповідні інформації поліції. Арешти і початкове слідство виявило дальші подробиці. Заарештовано п'ять головних шпигунів та організаторів п'ятиколонної шпигунської сітки, які відповідатимуть перед судом вже з кінцем цього місяця.

Розбудова комуно-польської армії

Лондон. — Тут на підставі достовірних інформацій стверджується, що совєтський маршал Константин К. Рокосовський, перебравши з доручення Кремля головне командування комуно-польської армії, розбудував її до щонайменше 500,000 вояків. Реорганізація тої армії та її повне достосування до совєтських метод і тактики, має бути завершена вже в цьому році. Сама армія складається тепер з понад 30 дивізій, в тому чотири панцерні і чотири моторизовані. Крім регулярної армії, забезпеченої совєтською зброєю і танками, червона Польща має ще зорганізованих, вишколених і озброєних на військовий лад 60-тисячний корпус безпеки та приблизно 40,000 прикордонної сторожі.

Закордонно-політичні турботи лейбуристів

Лондон. — Англійська партія праці видала кілька брошур, в яких порушує проблеми внутрішньої і закордонної політики та домагається, щоб найширші партійні кола висловлювали свої думки в справі політики партії. В брошурі про закордонну політику поставлено такі запити партійним членам. 1) Чи Британія може без американської допомоги вести свою власну лінію в закордонній політиці? 2) В який спосіб може Англія найкраще впливати на політику ЗДА? 3) Чи треба атлантійську громаду держав замінити в тісніше зв'язану спілку? В брошурі зазначено, що для кожного британського уряду ця проблема представляється не в тому, „чи співпрацювати з ЗДА, тільки як співпрацювати з найкращими наслідками". В цій книжечці говориться також про те, чи „мудро ЗДА виконують свою провідницьку ролю в світі" та висловлюється думку, що від війни в Кореї ЗДА являються „менше толерантні в прислухуванні до чужих порад, як використати свої величезні багатства".

ЗЕМЛЕТРУС НАВІСТИВ ЗАХІДНІ СТЕЙТИ

Оклагома Сити, у стейті Оклагома. — Землетрус навістив сім стейтів, положених на заході й південному заході, а його діяння можна було відчути від Де Мойнс, у стейті Айова й Омага, у стейті Небраска до Остин, у стейті Тексас. У деяких містах високі будинки хиталися навіть на шість цалів. Його можна було чути на просторі від Фаствіл, в стейті Арканзо до Амарілло, в стейті Тексас, отже на віддаль 550 миль. Дівчата, що працювали в бюрах департаменту шляхів у Остин, так схвилювались, що захворіли. Знавці кажуть, що це було „дуже сильне потрясення", спричинене порушенням цих більйонів тонн каміння в гірських пасмах. У стейтовім капітолю в Оклагома можна завважити тріщини в цементовім отинкуванні довготою 20-50 стіп. Потрясення далися чути впродовж 23 мінут в стейтах Небраска, Канзас, Мизури, а в тих околицях землетруси бувають рідко. Проф. Росс Гайнрік, з університету Ст. Луїс, що спостерігав трясення на сейсмографі, заявив, що осередок землетрусу є гірське пасмо Немага, що простягається від Небраски до Оклагоми. Інструменти в ґеофізичнім відділі університету вказували, що земельні верстви порушалися вгору на чотири стопи.

Канада має бюджетову надвишку в $356,000,000

Оттава. — Уже шостий рік безперервно канадський уряд виявляє бюджетову надвишку, що її він уживає на сплату довгу. Упродовж шостих років Канада сплатила $2,344,000,000 довгу. Щойно оголошено скарбові цифри за 1951 р., з яких виявляється, що надвишка за цей рік виносить $356,000,000, тобто вона на $292,000,000 більша ніж уряд передбачував. Загальна вартість продукції й услуг країни в минулому скарбовому році, що покінчився 31-го березня, досягнула висоти $21,241,000,000, тобто на 17 відсотків більше ніж попереднього року, однаке з того около 11 відсотків треба зараховувати на інфляцію, а решту на дійсне збільшення вартости. Видатки на оборону забрали 40 відсотків усіх видатків і виносили $1,441,000,000, а всі видатки уряду винесли $3,-647,400,000.

Доллес твердить, що не обов'язково дійде до війни з Росією

Ню Йорк. — Джан Ф. Доллес, був. спеціяльний посол, заявив, що дійсна війна з Росією не є невідклична. Своє припущення він основує на силі некомуністичних з'єднань та на прямуванні Росії добитися своєї мети посередніми шляхами просякання й розкладання. Доллес, знаний з свого визначного уділу в мировому договорі з Японією, заявив у радіо-промові, що росіяни не зарізикують оружною війною, поскільки розпоряджають іншими способами підкорення світу. Гаряча війна наразить Росію на нищівний удар оружної помсти, а цього Росія уникає, діючи іншими методами.

У ДОЛИНІ МІЗУРІ НАЙБІЛЬША ЗА 70 РОКІВ ПОВІДЬ

Саут Сію Сити, Небраска. — Сильний розлив ріки Мізурі та Ред Рівер позбавив притулку тисячі місцевого населення. Такого нещастя від води ці околиці не зазнавали вже сімдесят років. Одночасно розлилися й інші річки цього басейну, але не так грізно.

ДАЛЬШІ УСПІХИ В АЛІЯНТСЬКО-НІМЕЦЬКИХ ПЕРЕГОВОРАХ

Бонн, Німеччина. — Аліянтські високі комісарі зробили вчора „знаменитий прогрес" в переговорах з західно-німецьким канцлером д-ром Аденауером в справі мирового контракту та включення Німеччини, як суверенної країни, в европейську оборонну спільноту — заявив тут вчора аліянтський представник. Окремий успіх в нарадах щодо прав і обов'язків аліянтських збройних сил, які мали б залишитися на території Західної Німеччини після привернення їй суверенности. Рівночасно з цими успіхами в переговорах, німецька соціялістична опозиція скріпила свої виступи проти політики уряду канцлера Аденауера в цих справах, закидуючи йому рівночасно зпехтування совєтських пропозицій щодо об'єднання Німеччини. Деяке уявлення щодо розмірів аліянтсько-німецьких нарад може дати факт, що самі тільки постанови про права і обов'язки аліянтських військ в Німеччині після договору охоплюють 90 сторінок письма. Чергові наради між аліянтськими комісарами і канцлером Аденауером мають відбутися 21 і 24 квітня. Оптимісти сподіються, що аліянтсько-німецький мировий контракт може бути підписаний вже на початку червня.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАПИТ БЕЗ ВІДПОВІДІ

Відомий американський журнал „Лук" у виданні на 22-го квітня приносить інтересне інтерв'ю з колишнім американським амбасадором в Москві, адміралом Аленом Г. Кірком, на тему „народу в Росії". У виясненнях до інтерв'ю редакція інформує, що адмірал Кірк „жив і подорожував в Совєтському Союзі", та що він „одверто відповідає на запити, які більшість американців хотіла б поставити російським робітникам і селянам".

Проте, адмірал Кірк тільки частинно виправдує це твердження. Він цілком правильно звертає головну увагу на повну забріханість совєтського режиму та совєтської пропаґанди і тим самим цілого совєтського життя. Він стверджує, що пересічний совєтський громадянин не відчуває ненависти до Америки, але урядова пропаґанда постійно вмовляє в нього, що Америка є його найбільшим ворогом, що ЗДА почали війну в Кореї і змагають до запанування над світом. Совєтський громадянин не має найменших можливостей довідатись правду ані про відносини в самій Америці чи в інших вільних країнах, ані про становище тих країн до Совєтського Союзу та до міжнародних проблем.

Адмірал Кірк теж потверджує, що кожний мешканець Совєтського Союзу живе під постійним терором та страхом перед МВД, таємною поліцією і сексотами. Цей страх збільшується обставиною важких переслідувань за „ухили" та відступлення від партійної лінії, яка в додатку постійно змінюється, отже сама ці ухили спричинює. Крім того, великі совєтські будови, зокрема канали, вимагають безплатного каторжника і його постачає МВД. В дальших відповідях — відносно церкви і релігії, партійної приналежности, виховання, суспільного і родинного життя, мешкань і обмежень рухів, адмірал Кірк потвердив радше давно відомі факти, що релігійним справам привернено деяку свободу рухів тільки з пропаґандивних мотивів, тоді, коли фактично релігію дальше переслідується, що в інших соціяльних справах, зокрема подружжя і родини, большевики знову вертаються до „буржуазних пережитків", що загальна нужда та мешканеві труднощі дальше існують з повною силою і т. п. Окремо адмірал Кірк звертає увагу, що сьогодні в Совєтському Союзі зустрічається переважно молодих людей або в середньому віці; старші в більшості були зліквідовані, або самі повмирали в наслідок нужди.

Проте, в інтерв'ю адмірала Кірка, що тепер призначений головою відомого „Американського комітету для визволення народів Росії", нас окремо інтересує один запит, зв'язаний з Україною. Запит дослівно звучить: **„Чи пересічний росіянин наставлений патріотично? Якщо так, то чи ці почування є історичною любов'ю до „матушки-Росії", чи комуністичним вихованням? Чи в тих почуваннях є різниця в центральній Росії та в таких віддалених від центру республіках, як Україна?"**

Адмірал Кірк потверджує, що такий патріотизм існує та що він репрезентує історичну любов росіян до рідної землі, скріплену комуністичною пропаґандою про загрозу для неї, про оточення та про підготовку нової інвазії на неї. „Ця пропаґанда турбує нарід, що вже два рази впродовж одної ґенерації мав чужих вояків на своїй землі. Ці почування — я припускаю — виступають більше здовж західних кордонів країни, ніж в центральній Азії або на Сибірі" — твердить адмірал Кірк.

З такої відповіді ясно, що адмірал Кірк або не зрозумів виразно тенденційного запиту, або свідомо обійшов його, щоб не дати на нього конкретної відповіді. Із запиту виходить, що кореспондент хотів почути думку колишнього американського амбасадора в Москві про совєтський патріотизм між росіянами і між неросійськими народами, іншими словами хотів знати, як ставляться до Совєтського Союзу та його міжнародного положення росіяни і поневолені народи. Адмірал Кірк з тільки йому відомих причин залишив цей запит без конкретної відповіді, збуваючи його „припущенням", що на периферіях совєтської імперії міг би існувати ще більший страх перед інвазією, ніж в самій Росії.

Важко збагнути, якими мотивами керувався адм. Кірк, даючи таку минаючу відповідь на такий виразний запит. Можливо, що він мав на це свої „дипломатичні" причини. Бо ж йому, політикові і дипломатові, мусять бути відомі такі загально відомі факти, що під час другої світової війни мільйони українських вояків та інших неросійських вояків із совєтської армії здавались в німецький полон, а українське населення було готове привітати хлібом-сіллю на своїй землі кожного хто допоміг би йому визволитись від „матушки Росії". Інше діло, що совєтський уряд міг не приліплювати на дверях американської амбасади в Москві своїх закликів з обіцянками і погрозами для українських повстанців з УПА теж після війни, але обов'язком амбасадора знати не тільки про те, що діється під дверима амбасади, але й дещо дальше від них.

Труман, юнія і сталева промисловість

Сталося таке, чого в американській історії ще не було. З приводу загрози страйку у сталеварнім промислі, президент Труман поручив департаментові торгівлі взяти під своє керівництво сталеві фабрики та подбати, щоб не було перерви в праці й продукції. Филип Морей, голова Конґресу Індустріяльних Організацій, до якого належать робітники сталевої промисловости видав зараз юніям наказ не страйкувати.

Виглядало б, що все пішло гладко. Але так воно не є. Створилась нова складна ситуація, яка добра не ворожить, якщо підприємці не поступляться, а підуть до суду, вважаючи поступок президента незаконним, а якраз на таке заноситься.

У своїй промові до американського народу, президент Труман подав важливі причини, чому він рішився на такий крок, вважаючи, що перерва у сталевій промисловости є одночасно припиненням заходів для оборони Америки і вільного світу. В цій промові особливо замітне, що президент усю вину за страйк та захоплення сталевої промисловости урядом звалив на підприємців. Що підприємці тут завинили, немає сумніву. Але президент мав на думці також дещо інше. Як відомо Конґрес Індустріяльних Організацій підтримує Трумана і вестиме агітацію за перемогу демократичної адміністрації при виборах у листопаді. Зате інакше стоїть справа з Американською Федерацією Праці. Вона, як заповідають, уже працює в користь ген. Айзенгавера, а тим самим і для Республіканської партії.

Значить, що навіть і в тому поступку Трумана не обійшлося без політики. Дотого, коли вже президентові говорити про більші заробітні платні, то випадало б говорити про всіх робітників, а не тільки тих, що обняті сильними юніями.

В інтересі країни не є той стан, який тепер запанував у сталевій промисловості. Ми також тої думки, що коли б підприємці були виявили впродовж останніх місяців більше охоти до відвернення страйку, не було б ні страйку, ні перебрання урядом заряду сталевих фабрик. Але ми теж знаємо, як цей страйк хотіли використати комуністи, як працювали, щоб робітники доконче вийшли на страйк. В Шікаґо, теперішнім осідку большевицьких стратегів, вже давно виготовлено широкі пляни, зв'язані з страйком у сталевій промисловості. А це для нас ще важливіше, ніж спір між юнією та підприємцями за цент чи два підвишки, зокрема тоді, коли таких підвишок не можуть добитися мільйони інших робітників. До того сама підвишка проблеми не розв'язує. Якщо ціни йтимуть далі вгору, то підвишкам не буде ніколи кінця бо доляр падатиме у своїй вартості щораз більше в діл. Не важне, скільки чоловік заробляє, але що за зароблені гроші може купити.

Треба одначе надіятись, що урядові таки вдасться полагодити цей конфлікт якнайскорше при допомозі тих установ які призначені для таких справ.

Світозор Драгоманов

Центральна й Східна Европа на тлі боротьби за свободу

В „Свободі" було вже опубліковано інформації про участь українців, як обсерваторів, на Конференції країн центральної й східної Европи, яку скликала в Лондоні 20-24 січня ц. р. спеціяльна комісія, створена 1949 року під авспіціями „Европейського Руху". Але подані інформації не були такі докладні, як слід було би і тому у читачів могли б виникати невірні уяви про те, що дала та Конференція.

Вищеназвана Комісія мала завданням вивчити особливі проблеми країн центральної і східної Европи з двох поглядів: 1) підготовити рівноцінні пляни господарської і соціяльної відбудови на той час, коли ці країни будуть визволені, 2) підтримати на Заході ідею що нинішнє уярмлення цих країн ніколи не буде визнано.

На Конференції взяли участь численні політичні екзильні керівні діячі країн Сходу й Центральної Европи, а саме: болгарин Димітров, президент Міжнародної Селянської Спілки; чехословак Осуський, колишній амбасадор; мадяри д-р Ауер і Радванцкий; поляки — Пілсудська, Рачинський і Миколайчик; румуни Гафенку і Візайану. Великобританія була представлена Бедінгтоном Беренсом, головою підготовчої Комісії, колишнім міністром Емірі, що головував на пленарних засіданнях Конференції, та кількома членами парляменту. Як представники Франції брали участь в Конференції: пані Жермен Пейроль, панове Роберт Біше, генерал Бетуар, Рене Куртен, Анрі Френе (голова Ц. К. Европейської Спілки Федералістів), Гіскар д'Естен, Роберт Манжен (делеґат на Конференцію від Европейської Спілки Федералістів), Андре Філіп і Ернест Пезе, парляментарі.

Як подає місячник „Франко-Европейські Документи" за підготовчими доповідями деякі західні учасники Конференції мали підставу побоюватися, що на Конференції йтиме мова про те, щоб виробити основи Федерації країн Сходу і Центральної Европи, яка Федерація була би пов'язана з рештою Европи лише функціональними інституціями без правдивої наднаціональної влади. Такий погляд основувався на тому припущенні, що Східня й Центральна Европа могли б визволитися до того часу, як спільні понаднаціональні інституції повстали би в Західній Европі. Одначе дебати в Лондоні дали можливість розвіяти ці сумніви, як показують ухвалені резолюції: політична, господарська й соціяльна.

Найважливою резолюцією можна вважати політичну і тому подаємо її повністю. Вона звучить так:

„Представники Західної, Центральної і Східної Европи, зібрані на цій Конференції, стверджуючи свою солідарність, проголошують:

1. Перемога союзників принесла визволення народам Західної Европи. Для народів Центральної і Східної Европи вона означала лише зміну уярмлювача. Російські армії не прийшли для того, щоб визволити, а щоб уярмити.

2. Вже роки всяка індивідуальна і національна воля була задушена у цих народів. Їх духові і моральні цінности осміяні, їх релігія переслідувана, робітники і селяни нещадно визискувані, сотні тисяч громадян, чоловіків і жінок, ув'язнені без правдивого суду, заслані і масакровані.

3. Народи Европи хочуть свободи і правдивого миру. На цій основі і в цьому дусі ми сподіваємося, що можна буде досягти загального роззброєння. Але ми вважаємо потрібним висловити наше непохитне переконання, що правдивий мир не сумісний з нинішнім поділом Европи. Европа не може лишатися напів-вільною, напів-рабинею. Говорити про сталий мир тоді, коли сотні мільйонів европейців стогнуть пд ярмом — це глузування. Тривала угода з Совєтським Союзом може бути досягнена лише тоді, коли националньа незалежність і індивідуальна свобода будуть встановлені в країнах Центральної і Східної Европи. Коли їх незалежність буде забезпечена, вони могтимуть об'єднатися з іншими членами европейської родини.

4. Безпека — в єднанні. Коли уярмлені країни і народи будуть вільні, їх обов'язком буде тісніше пов'язати між собою свої зв'язки в ширших рамках Сполученої Европи, яку ми зобов'язалися заложити. Їх включення в цю Сполучену Европу знайде свій вислів в їх участі у всіх інституціях, які будуть перед тим створені.

5. Країни Центральної і Східної Европи могтимуть таким чином співпрацею між собою, і участю в европейських інституціях забезпечити свій господарський добробут, користання із свободи і соціяльної справедливости, а також спільну оборону".

В резолюції в справах господарських підкреслюється, що селянин, позбавлений власности режимом диктатури, має знову стати власником своєї землі.

Там, де наднаціональні інституції і керівні органи вже існуватимуть вони мають бути відкриті для визволених країн, які будуть запрошені взяти участь в тих інституціях і органах. Так буде зі Спільнотою вугілля й сталі... Народи, нині уярмлені, знатимуть добробут лише тоді, коли вони будуть вільні і коли їх свобода здобуде гарантію в їх спілці і в спілці з іншими країнами Европи.

Резолюція по справах соціяльних визначає такі заходи, які повинні супроводити визволення країн Центральної й Східної Европи:

Відновлення всіх демократичних інституцій у всіх галузях.

Застосування Деклярацій Прав Людини, проголошені Об'єднаними Націями, і Европейської Конвенції Прав Людини, ухваленої Радою Европи в Страсбурзі і ратифікованої вже західно-европейськими демократичними парляментами 14-ти країн.

Відновлення більших професійних спілок, режим соціяльної безпеки, справедливий розподіл національного доходу, тощо.

Нарешті Конференція вимагала утворення Европейської Установи, що має вирішувати проблеми біженців, бо ця справа вимагає спеціяльної уваги.

Як ми зазначали, Конференція країн Центральної і Східної Европи, була скликана Европейським Рухом в січні цього року. Ще 3-го липня 1951 року генерал Айзенгавер проголосив у Лондоні промову, в якій він між іншим сказав: „Створення дійової Европейської Федерації значно допомогло би повстанню довір'я між всіма народами світу фактом повної участи в спільному зусиллі... „Ми, народи Британської Спільноти і Злучених Держав Америки, користуємося з добра єдности у нас. Якщо б ми могли морально і матеріяльно допомогти вільним націям Европи досягти такого ж рівня сполуки, ми збільшили б могутність наших друзів, ми покращали би наше власне господарство і значно спростили би складний механізм взаємної оборони НАТО. Стала Европа, здорова, добірлива була б найвірнішою гарантією здійснення мети Атлантійського Пакту".

Кілька днів пізніше генерал Айзенгавер виступив перед одним з комітетів Американського Конґресу з такою думкою:

„Я маю велику надію, що багато з наших проблем счезли би, якщо б вся поверхня Західної Европи творила одну федеральну спілку. Я настільки в тому переконаний, що не вірю в те, щоб правдива безпека могла бути відчута в ЗДА, в Британській Імперії і в інших націях світу раніш, ніж така спілка була здійснена".

Після цих промов ген. Айзенгавера відбулися кілька міжнародних конференцій в Парижі, Римі, Вашингтоні, Отаві в справі оборони вільного світу. Ці конференції показали, що нині на світі в суспільно - політичному житті існують два табори: табір політичної свободи для чоловіків, жінок і націй, інакше табір Федералістичної демократії, і табір тоталітаризму й неволі, що уярмлює людину та її природні спільноти. Існує табір життя і надії і табір смерти, між якими може бути лише один вибір: табір життя.

Лондонська Конференція Центральної і Схдної Европи, скликана Европейським Рухом, своїми наслідками — важлива діюча сила в творенні Нової Европи.

На фоні її ухвал жалюгідно виглядає купка осіб, що перебуває під крилом „Нового Русского Слова" і назвала себе „українцями-федералістами". Ці панове думають що можуть зібрати під своїм прапором правдивих українців. Вони кажуть нам, що лише після повалення большевизму можна буде говорити про те, кому „буде здаватися краще", чи жити спільно, чи жити окремо. Дивний це „федералізм".

Правдивий федералізм — зовсім щось інше: він встановлює такий порядок в суспільстві і такі взаємини між людьми і народами, коли і люди і народи водночас живуть і окремо і спільно. Протиставлення окремого і спільного це звичайний викрут різноманітних тоталітаристів. **Федералізм же творить спільноту в різноманітності складових частин, які добровільно ту спільноту творять взаємно шануючи себе.** Сміхотворний той „федералізм", що протиставляє „східняка" „західнякові". Чи не свідчить це про те, що „східняки" з „Нового Русского Слова" взагалі Заходу Европи бояться? А це ж традиція московських славянофілів з їх „гнилим Заходом"...

Енюрин Беван та ізоляція

(Допис із Лондону).

Спір між партіями і в партіях за темпо і розмір озброєння не припинився. В дискусію вступають нові люди й групи. Також чужинці беруть слово на сторінках англійської преси, щоб висловити свої погляди на тактику Бевана. Так, відомий еспанський противник фашизму, еміґрант, професор університету в Оксфорді і голова Ліберального Інтернаціоналу, Сальвадор де Мадаріяґа, написав відкритий лист до Бевена, в якім річево критикує його позицію супроти Росії та Америки.

Беван і його група бояться „американського капіталізму". Деколи їм здається, що не Москва загрожує світовому мирові і свободі народів, а — Америка... Беван висловлювався, що надмірне зброєння Америки може привести до спокуси — ужити цю зброю проти СССР, а це було б початком III. світової війни.

Коли позицію Бевана і його групи „додумати до кінця", то висновок зовсім ясний і недвозначний: це ‚політика струся", що боїться дивитися на факти як вони є, і „ховає голову в пісок", думаючи, що так уникне небезпеки.

Бо реально сказавши: Америка своєю великодушною поміччю поставила на ноги країни Західної Европи після II. світової війни, і в тім числі Англію. Вашингтон не дивився, чи при владі в країнах Европи стояли ті чи інші партії: головне завдання Маршалового Пляну було — врятувати решту Европи від впливу комуністичної Росії. Америка не робила перешкод урядові, в якім засідав також Беван, заводити радикальні реформи в британському народному господарстві, також націоналізація значної частини індустрії у Франції здійснена була без натиску і перешкод збоку Америки.

Беван і його прихильники бояться завеликого темпа озброєння, бо це може знизити господарський рівень народних мас. Вони тішать себе надією, що зброєння, зроблене досі, вистачає щоб настрашити Сталіна. Тому, мовляв, дальші жертви на зброєння зайві.

Відкіль узялася така віра у Бевана і його однодумців? Які ґарантії правильности можуть вони дати, оцінюючи і порівнюючи сили комуністичного блоку та демократичних великодержав?

Їх статистика зовсім непевна. А це тому, що вони орудують тільки відомими їм числами „по цей бік Залізної Заслони" але про числа „по той бік" можуть лише висловлювати менше або більше правдоподібні здогади.

А в цьому головна суть. Бо, по правді, добробут тої чи іншої країни зовсім не рятує її перед комуністичним імперіялізмом. Коли наспів відповідний час, то Сталін ковтнув з однаковим апетитом і високо розвинену Чехію і відсталу Румунію. При тім, треба зазначити, Москва більше ненавидить поступові країни, де є охорона праці робітника, ніж країни відсталі: адже ж у відсталих, реакційних країнах є ліпший ґрунт для большевизму.

Своєю тактикою беванівці зовсім сходяться з американськими прихильниками ізоляції від світу.

Чи не того самого бажає Беван країнам Захід. Европи? Він скидає з політичного рахунку Центральну і Східну Европу взагалі, йому байдуже що станеться з тими народами, що гинуть під комуністичним московським імперіялізмом. Аби тільки добробут мешканців британського острова не знизився ані на пів відсотка, бо, щоб, часом, не збільшилися можливості для впливу комуністочної пропаґанди в цій країні.. Чи це не найгіршого сорту ізоляціонізм?

Був час, коли і англійці казали: „Закордонні справи нас не обходять". Своїм наставленням до міжнародних проблем беванівці нагадують цих ізоляцоністів. Так „ліві" британці, у відношенні до Москви і її імперіялізму близько сходяться з „правими" американськими ізоляціоністами. Преса американських прихильників ізоляції називає війну в Кореї ‚війною Трумана". Беван ще цього не каже, але в його групі можуть найтися такі, що хотітимуть уступками Москві забезпечити спокій і добробут для Британії.

Питання тільки: на як довго? Коли б прийшло до зудару з Москвою, то Англія, своєю географічною ситуацією, буде рішальною позицією в світі. Тому то світ мусить уважно прислухатися до дискусій в Партії Праці, бо вона під організаційним оглядом велика сила в Англії. Хто в цій партії заважить, матиме великий вплив на долю Англії, але й на долю світу і України.

В. Т.

Лев Ясінчук

ОБЛОГА ЛЬВОВА В 1939 Р.

(Уривок з повісті „Данина Молохові").

(2)

Тимчасом пропаганда польська воювала. Зповідала радієм, що в Польщі, а зокрема у Львові харчів є доволі, дарма, що вже першого дня війни, не було в місті хліба Водопроводи добре бережені. Ворог не дійде до Львова, бо йде поміч Англії та Франції. Англія вислала 300 літаків на поміч. Українці стоять на боці Польщі. На доказ відчитували по радіо якусь заяву нібито підписану митрополитом Андрієм Шептицьким, віцемаршалом сойму Василем Мудрим і послом до сойму Володимиром Целевичом. Патріотична молодь голоситься масово до війська. На місті порозліплювані плякати про воєнний стан. На основі воєнного права доручила поліція деяким українським установам своє рішення про їхнє закриття, відмічаючи, що проти цього нема відклику. І слушно; до кого відклик, коли це наказ з самого верху. Воєнна потреба. Одним ударом перестають існувати огнища, що об'єднували духа народу, сталили його волю, вчили. Тому вони здавна були польській рації колькою в боці.

Тимчасом гармати по кілька разів на день наносять у місто знищення і смерть. Вже розбита й церква української духовної семинарії з прегарним новим розмальованням Петра Холодного; Волоська" церква має пошкоджену вежу великої архітектурної вартости; церква Преображення теж ушкоджена. Деякі камениці повалені. Одна при вулиці Пілсудського так штудерно урвана від гори до долу що на стінах від вулиці висять горшки, ринки й уяка кухонна посуда та образи.

Левчук рідко виходив у місто. Вважав, що українцеві краще не вештатися. Ніхто Левчуків не відвідував, бо він жив тільки з українцями, а вони без необхідної потреби не вешталися по місті так само, як і Левчук. Тільки, коли стояв на визначеній варті перед каменицею, то деколи дещо довідався від знакомих прохожих, що поспіхом розповідали новинки, оглядаючися на всі боки. А ці новини навівали жах на кожного українця. Того арештували й відвезли на цитаделю, того збили, того десь вивезли (вивозили до лихої пам'яти концентраційного табору в Березі Картуській на Білорусі). Говорили й про розстріли.

Мешканці навіть не виходять з пивниць. Хто може знати, де розвідчі літаки, а де бомбові. Але вже й розвідчі сипали кулеметним вогнем по дахах та по вулицях. Ось камениця затряслася в підвалинах. Згасло світло. Велика півтонова бомба впала на середину сусідної вулиці, прорвала водопровід і розбила головний канал. На вулиці зробилося смердюче озеро. Брукові брили порозкидані на велику віддаль деякі лежать на дахах високих камениць, що ще не завалилися. Друга така бомба впала неоподалік на головній вулиці. Трамвайні шини десь щезли в тому місці, де чорніла глибочезна яма. Трамваї вже не їздять. Хто зна, чи ті бомби не були призначені на барикаду з батерією.

Вже восьмий день війни. Всім остогидло сидіти по пивницях. Харчів нема, а хто має дещо, то не має де зварити. Дим з комина був доброю ціллю для гармат. Ще досвіта заки темно й не багато людей при вуличній криниці, наносив Левчук води додому. Добре „боронені" головні водопроводи вже давно розбили бомби й домашні водотяги стояли хіба на прикрасу. Смерділо несполокуваними відходами. Електрівня теж розбита й замість електричного світла, вживають мешканці свічок — хто їх має. Всі в пивницях, мешкання опустіли.

Вечером почалася крісова стрілянина з огорода, що припирав до подвір'я Левчукової камениці. Це певно якась скрита жовнірська група. Ніхто того не прослідджував; ще могли б узяти за шпіонажу таку цікавість. Стрілянина відти тривала цілу ніч.

Ранком прийшли в каменицю Левчука два польські вояки з батерії, що за барикадою й наказали позамикати всі вікна, навіть стріхові підвіконця. Обіцяли, що прийдуть на перевірку за пів години. Прийшли, порухали кожне вікно й віконце й відійшли. А німці обстрілюють з гармат.

Десь коло десятої години чує Левчук з пивниці, що якийсь голос з коридору кличе:

„Родзіна Левчукув".

Левчуки виходять і бачать на коридорі стоїть шістьох обірванців, найрізноманітніше одягнених у звичайний міський одяг, то у військовому плащі, або короткій куртці, чи довгій загортці, одні в чоботях, інші в черевиках, а всі з шоломами на головах, з крісами в руках. Це допоміжна поліція.

— „Всі до мешкання", — закомандували.

Двох пішло попереду, а чотирьох за Левчуком. В кімнаті перешукали в Левчука всі кишені, забрали гроші, особові папери й казали залишитися в другій кімнаті й дивитися тільки проти себе на стіну. Один поліцай з крісом готовим до прицілу стояв проти нього. В попередній кімнаті обшукали його сина, забрали студентську леґітимацію, гроші, привели до Левчука поставили сина поруч нього й теж наказали оглядати ту саму стіну. Другий поліцай станув проти нього також з крісом, готовим до вжитку. Інші поліцаї обшукували Левчукову дружину. Щось найшли в течці, бо заєдно допитувалися звідки ви маєте ту мапу"? Що це можуть бути за „мапи", — думав Левчук, чуючи допити і ніяк не міг пригадати собі, що це могло б бути. Привели й Левчукову, поставили поруч, з приказом — глядіти на стіну, а третій поліцай станув з готовим крісом проти неї. Обшукали домашню помічницю й також привели до гурту з новим поліцаєм. Останні два поліцаї обшукували помешкання й забірали, що хотіли. Що ділялося — Левчуки не бачили й не знали. Скінчивши трус і наказали Левчукам — „напшуд" (вперід). Ескортовані поліцаями переходили крізь шпалір співмешканців. Деякі зпоміж них приглядалися тій сцені вдоволено а в деяких слідно було, що відозвалося в них почуття людяности.

Привели Левчуків перед барикаду й казали стояти на вулиці. Командант поліційного відділу післав одного з міліціянтів шукати „пана поручніка" від батерії, що видав приказ арешту. Але хоч шукали з пів години, поручніка не знайшли — на щастя Левчуків. Бо, що міг у той час запорядити такий пан поручник... Постріляти й кінець.

(Продовження буде).

Н. Король

РОСІЙСЬКІ ІМПЕРІЯЛІСТИ ЗАВЖДИ ОДНАКОВІ

(Спогади з минулого)

(Докінчення)

Наприкінці липня 1919 р. загін Волиняя дістав наказ від Штабу Головного Отамана Української Армії вирушити, головні загона, в напрямку станцій Монастирище, Христинівка, з'єднатися з повстанською групою Тютюника, віддавшись під його команду, як начальника групи (корпусу). Друга частина, згідно наказу мусіла вирушити яко мога далі на південний схід, вздовж залізниці Гайворон — Підгородна (Голта). Метою цього вимаршу було взяти в кліщі большевицьку Одеську групу, яку зі сходу і півдня гнали денікінці. Большевицька група була значно численніша усіх українських сил разом з денікінськими. Але валки волових та кінських підвід з жінками та дітьми переважно мешканців Одеси, робили її майже небоєспроможною. Нас вона більш цікавила тим чого нам бракувало, — боєприпасами та зброєю якої у неї було більш ніж подостатку. Одеська большевицька група, що відступала на північ з метою добратися до Росії, нагадувала рух монголів Чингізхана, згідно з описами літописців. Усі шляхи та польові дороги, що вели на північ захряслі сотнями тисяч овець, рогатої худоби, свиней. Незчисленні валки підвод, запряжених волами та кіньми були навантажені пшеницею, мукою, крупами, цукром, сіллю, м'ясом, олією та іншими речами харчування. Ззаду та під возами були прив'язані койця з домашньою птицею, а поверх на мішках сиділи жінки з дітьми. Все це стрімголов тікало від денікінців, не сподіваючись натрапити на якусь більшу силу спереду чи з лівого боку — з заходу.

Коли передові частини большевиків підійшли до Уманя — вони раптом були заатаковані по всій довжині своєї кольони від Уманя до Голти. Але денікінці замість подібної атаки з другого боку, обійшовши з півдня відступаючу большевицьку групу, і зайшовши глибоко нам в запілля, напали на нас, склавши перед тим з большевиками угоду про тимчасове перемир'я та спільний напад на українські частини.

Взявши нас з денікінцями в перехресний вогонь, большевики навіть намагались нас оточити, перетявши наші зв'язки на захід та південь у Шукайводи та Івангорода. Те ж саме намагались зробити і денікінці, перетявши наші сполуки у станції Зятківці, Губник — Ладажин.

Про перемир'я і угоду щодо припинення боїв між денікінцями та большевиками і спільний напад на нас нам оповідали полонені, як большевики так і денікінці.

Але наша частина під новим командуванням генерала Андрія Вовка разом з гуцульським курінем, так званої морської піхоти (більша частина цього батальйону дійсно складалася з австрійської морської піхоти і весь курінь був умундурований в чорну уніформу австрійської морської піхоти), большевицьку спробу нас оточити, зламала з великими втратами для „оточувачів". В наші руки потрапила велика кількість зброї та амуніції, що дало нам спроможність дуже легко в короткий час розправитись і з денікінцями — „оточувачами" озброєними до зубів.

Пізніше після розгрому денікінських та большевицьких частин ми знайшли підтверджуючі угоду та спільний на нас напад в їхніх штабах документи. Отже для денікінців більш небезпечним ворогом була Українська Армія, а не большевики. Точнісінько як і тепер. Це нам давалось в знаки після того ще не раз, як з боку денікінців так і большевиків.

Коли денікінці, здавалось переможно простували на північ в напрямку Москви, загін залишився в своїй меншій частині в денікінськім запіллі, а не відступив разом з Українською Армією на захід. В скорім часі почалася розправа денікінської місцевої влади з населенням. Загін щодня почав рости. Характерно, що більшість прибуваючих в загін були жиди.

Мабуть денікінська влада була найтяжчою саме для цієї частини населення. Пізніше при повороті большевиків після краху денікінщини — денікінські банди дуже часто, підшиваючись під українських партизан, давались в знаки жидівському населенню України.

Коли в листопаді 1919 р. повернулись по денікінщині большевики — нам довелося знову вести з ними боротьбу. Але що було нове в большевицькім ставленні до нас, вважалось за смертельний гріх — це наша боротьба проти денікінців. Денікінські ж банди, що підшиваючись під українських повстанців гуляли вільно, ни переслідуючись чонами ЧК. Так, що ми самі мусіли вести боротьбу з ними і большевиками одночасно. З денікінськими бандами до приходу поляків в 1920 р. боротьба була нами майже закінчена.

ЩЕ ПРО МОЖЛИВОСТІ ПРАЦІ В МІНЕСОТІ

(Відповідь на листи всіх заінтересованих)

На днях я одержав около пів сотні листів від людей, що заінтересувалися моїм дописом в „Свободі" з 25. березня 1952. Надійшли до мене листи із усіх закутин Америки, а навіть з Канади.

Тому, що я не маю змоги відписати Вам Всім, Дорогі Земляки, на Ваші щирі, а часом і дуже зворушливі листи — я вирішив, користаючи із доброзичливости Редакції нашого укр. щоденника „Свобода", відповісти Вам на Ваші запити, на сторінках нашого щоденника, якого, як видно з Ваших листів, пильно та уважно всі читаєте.

Побіч ділових справ, про які запитуєте, долучуєте мені подяку за згаданий допис, на яку я не ждав і хіба аж так дуже не заслужив.

Очевидно, мені приємно, що інформації, які я подав, комусь придалися, та для не одного вони, як видно з листів, навіть дуже потрібні.

Чому я подавав оці інформації, я вияснив, здається, достаточно в самій дописі.

Подаючи однак інформації про можливості праці на „Mesabi Iron Range", я не міг і не можу і на дальше зобов'язуватися, помимо моєї найкращої волі, помогти всім, хто до мене звернувся, підшукати працю і помешкання. Як новоприбулий, не маю тут ні широких знайомств, не зв'язків, а до того самий працюю 6 днів в тиждень на копальні.

Всім нам новим імігрантам допоміг дуже багато місцевий укр. греко-католицький парох, Всеч. о. В. Вівчарівський, який є тут загально поважаний і шанований, і тому в першій мірі треба всім, сюди прибуваючим українцям, числити на його піддержку і поміч.

Частинно допомогти своїм людям всі ми тут готові, а передовсім — підшукати роботу в копальнях, в яких самі працюємо. В Chisholm є готелі, де від біди можна кілька днів перебути за ціну $2 за кімнату з одним ліжком. До Chisholm найкраще дістатися із всіх місцевостей Америки автобусами підприємства „Grey Hound".

Відповідаючи в подробицях на запити, які багатьох інтересують, подаю додатково, що слідує:

Рудокопний промисл існує вже понад 50 літ і праця запевнена ще на довгі десятиліття. Праця йде безперервно і літом і зимою. На роботу треба доїздити по кілька миль, але в цьому немає ніяких труднощів. Курсують компанійні автобуси та можна доїздити з робітниками, які мають свої автомашини.

Праця йде на три зміни і працюється нормально 48 годин тижнево. Дуже багато з нас виробляє додаткові години, за які платять 50% більше.

Найменша платня виносить $1,39 на годину; шофер, що возить руду, одержує $1,45—1,53, але є і категорії робітників, що заробляють $2,13 за годину і більше. Виплачують заробітну платню що 2 тижні.

Годі мені описувати всі роди праці, яких є дуже багато на поверхні, та при роботах під землею.

Нових робітників беруть звичайно до укладання рейок для копальняної залізниці та до праць на „dump"-ах, себто велитенських насипах, де вигружається пусту породу та низькопроцентову руду. Але і ці праці є змеханізовані так, що тяжко напрацюватись не приходиться. Фахову роботу зразу одержати тяжко.

До кожної роботи легко привчитися; я самий зараз їжджу на електричній льокомотиві, якою орудувати, я вже тут навчився.

Робітнича юнія, до якої тут працюючі належать, — зветься United Steelworkers of America, президентом якої є відомий з преси Philip Murray. Треба зараз брати під увагу, що заповіджуваний від давна страйк сталеварів, міг би охопити і наші копальні.

До роботи легче приймають людей молодших, але вік між 40—50 літ не є перешкодою, хто перейде лікарські огляди, які є доволі вимагаючі. Хвороби серця, збільшене тиснення крови, злий зір і слух — можуть бути поважними перешкодами в одержанні праці.

Відносини на роботі, до нас прихильні. Крім копалень немає тут інших можливостей на сталу працю. Жінки, що вміють шити, могли б найти роботу в місцевій фабриці мужеських сорочок, але праця не є стала і низько оплачувана, до того і нелегко її одержати. Зате жінки могли б завести собі літом огороди та вирощувати картоплі й городину для родини на цілу зиму. Землю дуже легко та дуже дешево можна дістати на ґрунтах, що належать до копальняних компаній. Можна найняти орача, що виоре такий участок за кілька долярів, та можна купити навіз.

Про прекрасні школи, які тут існують, я вже писав в моїй дописі. Є середні школи та каледжі. Дітей довозять до школи безплатно — автобусами. Ціни мешкань від $25—45 за 3 кімнати, більше кімнат і до $85 в місяць.

Щодо питання клімату, то хто знає нашу Волинь, той може собі найкраще ці кліматичні умовини уявити. Себто літо коротше, як в західній, чи південній Україні, переважно без надмірних опадів так, що небо все голубе, як в херсонськім степу. Зими бувають гострі, але цьогорічна зима дуже лагідна.

Морози однак тут того роду, що зносити їх дуже легко. Країна тут гарна і здорова; найкращий доказ, що відвідує її велике число туристів.

Думаю, що повищі інформації будуть для всіх вистачаючі, хто серйозно думав би тут поселитися.

Хто хотів би сюди приїхати, я просив би повідомити мене вперед листовно та ждати на відповідь, коли, та чи приїздити. Це із такої причини, що не могли б ми тут зайнятися одночасно більшою кількістю людей.

Всім, хто надіслав мені листи з Канади, мушу із жалем заявити, що їх справа получена із іміґраційними труднощами, і тому допомогти їм трудніше, а то і майже неможливо.

Евстахій Круць
420 10th St. N. W., Chisholm, Minn.

НОВІ КНИЖКИ

Л. Оленко — „Зелені дні", 128 стор. В-во „Київ". 1952.

Маловідома авторка повісти та двох оповідань („Навернення" та „На дніпрових кручах") вміщених в тій же книжці, надзвичайно мистецько малює в повісті переживання й душевне роздвоєння молодої 14 літньої дівчини, протягом останнього перед Совєтсько-Німецькою війною року, в умовах підсовєтського життя.

З одного боку „ідеологічне виховання" совєтської школи, пропаганди у всіх її видах — з другого безжалісна дійсність підсовєтського життя й побуту. Навіть мати дівчинки, артистка опери, намагається зробити зі своєї одиначки „стовідсоткову" совєтську людину, аби зберегти їй життя. Для того вона ламає свої власні моральні принципи, твердо усвідомивши істину, що в совєтській імперії: людина людині вовк. Але це їй не вдається. Наприкінці вона сама признається в тому:

„— Хотіла, щоб ти була передова з передових... Щоб хоч тебе не тягали по тюрмах... Але не змогла виховати тебе вовком з вовчими зубами..."

Короткими мистецькими штрихами змальовує вона останні дні совєтської влади у Києві та поведінку совєтських громадян. Цій темі присвячено, хоч в де іншому аспекті оповідання „Навернення".

Молоду, талановиту дівчину-українку, першу ученицю в клясі, намагаються „русифікувати". В наслідок — душевне розсіяння, у дівчини знижуються шкільні оцінки, вона вже стоїть на порозі денаціоналізації. Від того її рятує рішуча батьківська розмова. На його закид, що вона зовсім перестала говорити по-українськи, вона запитує:

— А чому ти нічого не кажеш Василеві, коли він наказує мені говорити до нього в установі тільки по-російськи? І щоб я ніколи не сміла говорити там по-українськи? Тому, що він твій брат і йому можна? А мені ні?

(Батько) — Ти ще не можеш цього зрозуміти. Василь боїться говорити по-українськи, бо він ще надіється, що як сидітиме тихо, то врятується. А мені вже нема чого втрачати... аби лиш не втратити тебе...

Варто було б прочитати цей уривок авторові статті „Національна політика в СССР" (надруковано у „Новом Русском Слове").

Бо авторка, яка до приходу німців жила під Совєтами, вчилася у совєтській школі, безперечно добре на собі самій відчувала „національну політику" московсько-большевицьких окупантів.

Наприкінці кілька слів про авторку.

Коли вона писала цю повість, їй було ледве 17 років. І безперечно повість має багато автобіографічних елементів.

Проте, читаючи повість і два оповідання, які властиво складають ввесь її літературний дорібок, ніде не помітиш невправности початківця, що свідчить про її надзвичайний талант.

На жаль, молода письменниця рано залишила нас! 21. вересня 1947 року у Мюнхені, американська військова машина наїхала на неї й перервала нитку короткого життя. Лесі тоді було ледве 21 рік життя...

Ця книга познайомить широкі кола нашої спільноти на американському континенті з творами покійної авторки.

Крім того ті, хто не мав сумнівного щастя жити у сталінському раю, матимуть уявлення про методи виховання молоді, що в майбутньому допоможе правильно зрозуміти ментальність підсовєтських горожан, ізольованих „залізною завісою".

Володимир Петрівський

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Відділи УНСоюзу в Ню Йорку в справі Енциклопедії Українознавства

Окружні збори УНСоюзу в Ню Йорку, які відбулися 6. березня ц. р. одноголосно визнали тритомову книгу Енциклопедія Українознавства, яку видає Наукове Товариство ім. Шевченка, за одну з найважніших і найпотрібніших книг, які появилися в останніх десятиліттях. Тому збори постановили звернутися зі закликом до всіх своїх членів — 17 нюйоркських Відділів УНСоюзу та всіх інших Відділів УНСоюзу з Злучених Державах Америки та Канади, щоб вони придбали для своїх бібліотек бодай по одному примірнику тої книги. В цей спосіб наші патріотичні Товариства, об'єднані в УНСоюзі, не тільки придбають собі книгу великої ваги, без якої ніякий культурний українець не зможе обійтися, але також допоможуть Науковому Товариству ім. Шевченка, в його грошових клопотах, які воно має закінчуючи друкувати Енциклопедію.

Два томи тої великої книги вже видруковані і передплатникам будуть зараз вислані. Третій том відданий до друку і вже в короткому часі буде готовий. Тому передплатники вже в короткому часі будуть мати в себе цілий той твір, поміщений на 1200 сторінок, з тисячами ілюстрацій та сотками картин і мап в різних кольорах, написаний сотнею українських учених.

Енциклопедія Українознавства буде коштувати 45 дол. Хто пришле передплату тепер, платитиме тільки 37.50 дол. Тому слід поспішити з висилкою грошей або чеків, щоб здобути знижку ціни.

Подаючи ці інформації нашим Відділам, а передовсім їх урядникам, взиваємо їх всіх без винятку допомогти видати ту книгу, негайно пересилаючи передплату на адресу члена виділу Наукового Товариства ім. Шевченка та предсідника Товариства „Свобода" 194 Відділ УНСоюзу в Ню Йорку: д-ра Ярослава Падоха, 33 Hillside Ave, Mahwah, N. J. або на адресу представника видавництва: д-а Миколи Шлемкевича 347 Grier Ave, Elizabeth, N. J.

Відділи УНСоюзу!

Ніяке велике діло в Америці не відбулося досі без участи та щедрої допомоги нашої великої і патріотичної Союзової громади. Заопікуймося і цим ділом і станьмо всі, як один, громадно і об'єднано, приятелями Енциклопедії Українознавства! Нехай не буде ні одного Відділу УНСоюзу, який не став би її передплатником. В єдности сила! А саме єдністю в усіх патріотичних справах сильний наш Український Народний Союз!

Щоб виявити яку поміч дали Відділи УНСоюзу Енциклопедії Українознавства імена всіх відділів, які її передплатять, будуть проголошені в нашім часописі.

За Окружний Комітет УНСоюзу в Ню Йорку
Олекса Литвиненко, предсідник; **Василь Никифорук,** секретар.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

ЗАКЛИК

У СПРАВІ СКЛАДАННЯ ПОЖЕРТВ З НАГОДИ „ВЕЛИКОДНОЇ ПИСАНКИ"

Дорогі Брати і Сестри!

В нашому милому, а нині так далекому й сумному Рідному Краю, існував гарний, високошляхетний звичай: під час Світлого Празника Христового Воскресення наші люди складали пожертви на національні потреби, замість „Великодної Писанки".

І сипались великі й малі, багаті й дрібні пожертви на цю високу мету. Напливали також щедрі пожертви від наших братів — американських українців.

Український Конґресовий Комітет хоче і на цій новій, так прихильній нам, американській землі, задержати старий добрий звичай нашого Рідного Краю та з нагоди Великодніх Свят збирати замість „Великодної Писанки", пожертви на Український Народний Фонд, з якого покриваються нині кошти на потреби національної справи. Тому Український Конґресовий Комітет Америки звертається до всіх українських громадян із закликом:

З нагоди Великодних Свят засилайте свою „Великодну Писанку"—Національний Даток чи Пожертву — до Українського Народного Фонду!

Майже у кожного українського громадянина є нині в хаті коверта Народного Фонду чи адреса, тож, при бажанні, кожний має повну можливість вислати спеціяльну пожертву чи **Національний Даток.** Тим підтримає потреби української культури й науки, а також загальне змагання нашого народу до Волі і Світу!

ХРИСТОС ВОСКЕС!
ВОСКРЕСНЕ УКРАЇНА!

Український Конґресовий Комітет Америки

Хор „ДУМКА" в Ню Йорку складає щиру подяку
Вп. п.
ВАСИЛЕВІ
ПУЙДІ
ЗА ЙОГО ЩЕДРИЙ ДАР
$100
НА ПОТРЕБИ ХОРУ.

• РОЗШУКИ •

Пошукую односельчан з с. Монастирець, п. Жидачів, Зах. Україна, які виїхали до Америки в 1913 р.: **Федора Косьцельного** с. Івана і Орини і **Семка Ломиш** с. Терентого і Теклі. Хто знає про них, або вони самі, прошу писати на адресу: **Wasyl Nimko, 269 Margaret Ave., Kitchener, Ont., Canada.**

ВАСИЛЯ ВИШИВАНОГО
з села Заланів, пов. Рогатин, пошукує його рідний брат **Іван.** Вістку прошу подати:
ІВАН ВИШИВАНИЙ
420 E. 5th Street, Room 2-D,
New York 3, N. Y.

Стефана Красиевського і Василя Ярославського та знайомих зі села Ценева, пов. Бережани просимо голоситися на адресу: **John Kornyk, Our Lady at the Valley Convent, Kattle Falls, Wash.**

Пошукуємо свого сина **ВЛАДЗЯ ГУТ,** нар. 1930 р., що мешкав у Людвіківка, пов. Долина, в Галичині. У 1944 році був в Австрії. Батьки Еліяш і Марія просять сповістити про нього на адресу: **ELIJASZ GUTT, 1931 N. Leawit St., Chicago 47, Ill.** Европейські газети дуже прошу передрукувати.

• Книжки-Журнали-Картки •

ГЛАСОПІСНЕЦЬ—о. Ісидора Дольницького. Львівське видання з 1894 р. 291 сторін друкованого тексту і нотного письма на добірному папері. Книжка оправлена в тверду й гарну обкладинку (імітація шкіри). За попереднім надісланням $7.50 висилає **PETER MILANOWSKY, 2429 Third Avenue, Watervliet, N. Y.**

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

Пам'яті приятеля і виховника молоді

Здається, що кожному з тих, котрі знають сл. п. професора, д-ра Віктора Супінського як свого учителя чи незабутнього приятеля молоді, заболіло невимовним болем в душі на вістку: 17 січня 1952 року в Балтімор, Мд. помер проф. д-р В. Супінський.

Проф. В. Супінський належав до таких учителів, які заслуговують в дійсності тільки на якнайкращий спомин. Його життя — це школа, його заінтересовання — це освіта й знання дорученої йому шкільної молоді. Як дуже любив він своїх учнів і як страждав над їхніми оцінками в науці. Вистачить згадати лише недавні наші конференції (очеркові, піврічні, річні), коли то бл. п. Кохасьо (так називали його товариші й учні) просив кожного з професорів за кращі оцінки для його учнів." — так згадує про бл. п. професора Супінського професор д-р Василь Стецюк.

І дійсно, в мороці щоденних буднів таборового життя, в невідрадних обставинах організації шкільництва, проф. Супінський був завжди одним із перших, щоб допомогти своїм учням здобути світ.

Бл. п. проф. д-р Супінський народився 16 лютого 1894 року в селі Іваківка, скалатського повіту, тернопільської округи. Після народної школи відвідував, єдину на ціле галицьке Поділля Українську Гімназію в Тернополі, яку закінчив у 1914 році, зложивши іспит зрілости. Ця гімназія має за собою величезні заслуги, бо з неї вийшли в світ пізніші найкращі лікарі, адвокати, священики, професори університетів і взагалі багато визначних українських суспільно-громадських діячів. Після короткого побуту в австрійській армії бере участь в українських визвольних змаганнях, стоячи в рядах нашого славного Січового Стрілецтва. Бл. п. проф. Супінський записується після прилучення Західньої України до Польщі, на Львівський Університет на гуманістичний відділ, студіюючи його улюблені предмети — германістику й історію. Глибока національна свідомість, прищеплена родичами ще в молодечих літах, збуджує в його душі незаперечну волю й бажання служити своїй нації. Тому він по закінченні університету в 1926 р. залишається на українських землях і старається дістати посаду вчителя в українській гімназії, щоб свій скарб знання передати українській молоді. Одначе польська влада, не бажаючи того, щоб українську молодь вчили й виховували кращі українські сили, не дозволяє йому працювати на рідному Поділлю й висилає на Виленщину, де в містечку Віляйка дає Йому посаду вчителя польської гімназії. В тузі за рідним краєм Покійний змушений перебувати тут аж до 1939 року. Лише в жовтні 1939 року повертається до Львова, де й працює, як учитель української гімназії аж до червня 1944 року.

Знову нещаслива доля примушує покидати Рідний Край, лише цей раз назавжди. В обріях минулого зникає все найдорожче як дійсність, а в глибині душі ніколи не стертий, виплеканий великою любов'ю — образ. І тут Покійний не опускає рук, але знову стає професором української гімназії, спочатку в Мюнхені від 1945 р., пізніше в Берхтесгадені до 1950 р., якої директором був дир Володимир Радзикевич, автор „Історії Української Літератури". В 1947 р. записується на Український Вільний Університет (УВУ) у Мюнхені й там дістає ступінь доктора філософії (з германістики). Одначе почата подорож не скінчилася. Все дальше й дальше залишається Рідний Край, а спереду — бурхливі хвилі океану й Новий Світ. І тут Покійний знову бере активну участь в суспільно-громадському житті, щоб чимсь прислужитися українському народові. Цілий шлях його життя був наповнений цією шляхетністю й на ньому так нагло і несподівано зустріла його смерть. Застала вона Його тоді, коли Він зібрався до публічної бібліотеки, щоб підготовити свою доповідь на Свято Соборности.

З невимовним болем в душі, кожний з нас, як колишній учень, схилимо голови, віддаючи пошану дорогому нашому виховникові.

Олексій Шевченко

ПОДЯКА

Замикаючи розрахунки з переведення пластових таборів в Неровсбурґу, Н. И., за 1951 рік, Станична Пластова Старшина в Ню Йорку — Комісія для справ пластових таборів — почувається до обов'язку зложити тісю дорогою сердечну подяку:

Всечеснішим ОО. Василиянам в Ню Йорку за безінтересовне відступлення площі і приміщення в Неровсбурґу, Н. И. на новацькі і юнацькі пластові табори в місяцях липні і серпні 1951 року та за духовну опіку для учасників тих таборів.

Слідуючим організаціям та особам за матеріяльну поміч на влаштування таборів в літньому сезоні 1951 р. — Український Народний Союз — $50; п. Платон Стасюк — $50; п. Данило Пісецький (Балтимор) — $25 та інші, які склали менші пожертви.

Д-р Осінчукові Романові, Ню Йорк, та д-р Білогановi, аптекареві в Нюарку — за жертвовані лікарства для таборової аптечки.

Д-р Любчакові Осипові та д-р Крупі Теодорові за безкорисну лікарську опіку під час таборів.

Вельмишановній Пані Соболтовій і всім Паням, що їй допомагали — за зразкове ведення кухні для таборової молоді.

За Комісію для справ пластових таборів в Неровсбурґ, Н. И.
пл. сен. Зенон Корчинський
пл. сен. **Ірина Любчак,** вр.
(огол.)

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, Міш.

Вшановано Героїню

Злучені Українські Жіночі Організації східної частини Дітройту і Гемтремк уладили в дні 10 лютого 1952 р. в Українській Хаті Академію в честь геройської смерти Ольги з Левицьких Басараб.

Концерт попередила Панахида за упокій сл. п. Ольги, яку відправив отець парох Шмондюк, виголошуючи дуже гарну проповідь.

В програмі концерту взяли участь: хор ООЧСУ „Сурма" під управою п. Ярослава Филипова, славний співак-баритон М. Мінський, п. Д. Атаманець, пані співачки — Т. Шаран, В. Мозола, Г. Бабій, та Л. Запорожан. Фортепіяновий супровід виконали пані О. Дубрівна, та Г. Атаманець. Глибокий змістом реферат виголосила пані Т. Дужа. Дуже милою точкою програми була деклямація учениці Т. Рогатинської.

Вдалий концерт зробив велике враження не тільки на присутніх, що вщерть виповнили залю, але також і на американських журналістів — доказом чого є їх статті в місцевій пресі.

Крім великого морального успіху Академія принесла $350 чистого доходу.

Згідно з рішенням Комітету дохід розділено: Половину ($175), передано на будову української школи у Гемтремк, а другу половину на УПА через Український Конґресовий Комітет Америки.

Климишин О. — секр.

Нове видання в Канаді

Пр невпинне зростання українців у Канаді свідчить й наймолодший наш інформативний бюлетень англійською мовою „Юкреініян Коментері". Бюлетень цей видає Комітет Українців Канади, що докладає багато зусиль, щоб журнал був цікавий та корисний. Перше, дбайливо зредаговане число, дуже різноманітне. Питання, заторкнені в ньому, своєчасні, — тож можна сподіватись, що бюлетень робитиме свою працю, поширюючи відомості про наші прагнення.

● **На флюорізацію питної води в міськім бюджеті Ню Йорку** призначено $800,000. Це припинить винищування зубів в наслідок вживання теперішньої води.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФРЕНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. квітня, в домі Укр. Горожан на Вакелінґ вул. Початок зборів 7. год. ввечорі. — Радинський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. „Дністер", від. 430, подає до відома, що побір складок за квітень відбудеться 13 квітня в годинах від 12-ої до 2-ої в домі Укр. Клюбу, 847 N. Franklin St. Просимо всіх наших членів о вирівняння складок в означенім часі, бо з огляду на Великодні Свята і брак місця в Клюбі в інших днях складок побирати не зможемо. — Р. Дяків, О. Бакай, Р. Семків.

• Професійні оголошення •

Д-р М. МАЙЗЕЛ
лікує гострі й застарілі недуги мужчин і жінок, шкірні, загальне ослаблення, нирки й міхурі, ревматизм, переводить аналізу крови й сечі.
Провірка $3.00.
107 E. 17th St., NEW YORK CITY
коло 4-ої Евеню і Юніон Сквер.
Години: Щодня 10—1, 4—7;
В неділі 11—1.

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лічуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечорі.
В неділі від 11 до 1 пополу.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (коло 2nd Ave.) N.Y.C
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги. Flouroscony. X-Ray Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів.
Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m.
В неділі від 10-2 пополу.

Dr. J. DERUHA
128 East 86th St., New York City
Над станцією собв. Лексінгтон Ев.
Окремі ждальні для жінок.
Ординує в будні дні 10-2 і 4-9 год.
Особливу увагу звертає на недуги мужчин і жінок, неправильности й ослаблення.
Покінчив студії в Европі.

• Перерібки—Направки •

ВСІ ЧАСТИ ДО НАПРАВИ ПЕЧЕЙ вуглевих, ґазових, нафтових, огрівачів парою й гарячою водою, як також усякі нові печі можете дістати в
STOVE MFRS CORP.,
182-186 Mulberry St., Newark 1, N. J.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного великодного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше, відповідно до величини оголошення. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 15-го квітня ц. р.

ТАРЗАН, ч. 2808. Добра угода на обрію.

"SUTEN IS STERN BUT JUST," OTAMU SAID. "HELP ME RESTORE TO HIM THE GOLDEN DISC. THEN I SHALL AID YE TO ESCAPE."

„Сутен суворий, але справедливий" — казав Отаму. „Поможи мені привернути йому золотий диск. Тоді я вам поможу втекти".

"IF OTAMU WILL GET ME INTO TIRA'S QUARTERS," CHIRAM OFFERED, "I'LL VOUCH FOR THE RETURN OF THE DIAMOND."

„Якщо Отаму допоможе мені дістатися до кімнат Тіри" — Хірам пропонував, — „Я ручуся за поворот діяманту".

"CHIRAM AND I WILL GET THE DIAMOND," TARZAN SAID. "YOU, PAUL, MEET US AT THE SENOOT AT DAWN WITH THE GIRLS."

„Хірам і я дістанемо діямант", сказав Тарзан. „Ти, Павле, зустрінеш нас смерком коло Сенут з дівчатами".

PRESENTLY, THREE SHADOWY FIGURES CREPT STEALTHILY TOWARD A DOOR IN A DARK BUILDING NEAR THE TEMPLE.

Тимчасом, три тінисті постаті безшумно підкрадалися до дверей темного будинку близько святині.